

Konferencja Europejskiej Sieci Migracyjnej 2011

Zwalczanie nielegalnej migracji: praktyczne aspekty

Warszawa, dnia 25 października 2011

Propozycja tematu

1. WSTĘP

Celem niniejszego materiału jest przedstawienie założeń tematycznych do dorocznej konferencji Europejskiej Sieci Migracyjnej, która w roku 2011 odbędzie się w Warszawie, w dniu 25 października. Powyższa konferencja została wpisana do wydarzeń objętych patronatem polskiej prezydencji w Radzie UE (1 lipca 2011- 31 grudnia 2011).

Tematem przewodnim tegorocznej konferencji ESM będzie jedno z istotnych aspektów Programu Sztokholmskiego, czyli działania podejmowane przez rządy państw członkowskich UE wobec zjawiska nielegalnej migracji cudzoziemców przyjeżdżających na terytorium tych państw. Zagadnienie to jest również poruszane w innych ważnych dokumentach UE, czyli np. Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady przewidującej minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (2009/52/WE) oraz Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (2008/115/WE).

2. CEL KONFERENCJI

W celu wsparcia europejskich decydentów politycznych w zakresie migracji i azylu Konferencja wniesie wkład do wskazanych w Decyzji Rady 2008/381/WE celów stojących przed powołaną ww. Decyzją Europejską Siecią Migracyjną. Wśród nich wskazać należy: gromadzenie i wymianę aktualnych i wiarygodnych danych i informacji w zakresie migracji i azylu pochodzących z wielu różnych źródeł; promowanie i eksponowanie obecności Europejskiej Sieci Migracyjnej poprzez upublicznianie dostępu do informacji oraz dystrybuowanie powstałych publikacji i analiz; koordynowania przepływu informacji oraz współpracy z innymi istotnymi europejskimi oraz międzynarodowymi instytucjami.

Konferencja ESM powinna być jednym z czołowych wydarzeń wpisanych do kalendarza polskiej prezydencji w Radzie UE. Jej tematyka jest też ściśle powiązana ze studium ESM z roku 2011 i zatytułowanego *Praktyczne aspekty zmniejszania skali nielegalnej migracji*, nad którym prace powinny zakończyć się w drugiej połowie roku 2011. Stanowić będzie także możliwość promowania i wyeksponowania obecności Europejskiej Sieci Migracyjnej oraz zaaranżowania nowych form

współpracy z decydentami politycznymi i urzędnikami na forum unijnym oraz krajowym. Jednym z zadań stojących przez Konferencją ESM będzie zaznaczenie ostatnich działań unijnej Agencji Frontex w zakresie koordynacji projektów i wspólnych działań państw członkowskich UE i jej partnerów w celu wzmocnienia bezpieczeństwa na zewnętrznych odcinkach granicy UE. Innym zagadnieniem poruszonym w trakcie spotkania będzie przekazanie informacji o pracach unijnej Agencji ds. Praw Podstawowych i sytuacji nieregularnych migrantów w tym zakresie. Konferencja stanie się także doskonałym forum wymiany informacji i opinii nt. studium poświęconego praktycznym aspektom zwalczania nielegalnej migracji w państwach członkowskich UE, do którego przygotowania informacje i dane gromadzone były przez wszystkie krajowe punkty kontaktowe ESM. Osoby uczestniczące w spotkaniu będą miały również możliwość przedyskutowania innych kwestii związanych z problemami polityki migracyjnej na Wschodzie, podejścia do umów o readmisji, dobrowolnych powrotów oraz regularyzacji pobytu nielegalnie przebywających cudzoziemców. W nawiązaniu do **priorytetów polskiej prezydencji w Radzie UE**, którymi będą m.in. ochrona i zarządzanie granicami i prace nad rozwojem wschodniego wymiaru Globalnego Podejścia do Migracji, Konferencja ESM odniesie się także do rozwoju wschodniego wymiaru inicjatyw m. in. w zakresie przeciwdziałania nielegalnej migracji.

Konkluzje Konferencji ESM oraz Raport Syntetyczny ESM nt. nielegalnej migracji zawierać będą uwagi i komentarze podnoszone w czasie trwania spotkania ESM, a także zostaną dalej rozdystrybuowane do jej uczestników i w dalszej kolejności do pozostałych współpracowników ESM.

3. PORUSZANE ZAGADNIENIA

Wielowątkowość zagadnienia nielegalnej migracji sprawia, iż wciąż trudno jest uzyskać jednobrzmiącą definicję zjawiska; trudno też wskazać jest do tej pory obowiązujący wachlarz działań rządów państw zmierzających do regulacji zjawiska i przeciwdziałania niekontrolowanemu nielegalnemu napływowi migrantów. Problem ten w czasie trwania konferencji zostanie zaznaczony tak w ujęciu regionalnym na przykładzie wstępnych wniosków pochodzących z syntetycznego raportu ESM nt. nielegalnej migracji oraz jednostkowym - na przykładzie doświadczeń krajowych w tym zakresie kilku państw (przewiduje się wystąpienia przedstawiające blok państw środkowoeuropejskich oraz południowych). Problem zostanie również przedstawiony w oparciu o działania operacyjne realizowane przez unijną Agencję Frontex w celu zapobiegania nielegalnej migracji oraz identyfikowania cudzoziemców, którzy w sposób niezgodny z przepisami zamierzają przekroczyć granicę, ją przekraczają lub też znajdują się już na terytorium państwa bez wymaganych zezwoleń. Porównaniu ulegną mechanizmy i poszczególne działania obecnie realizowane w celu zwalczania nielegalnej migracji na południowym (obszar Morza Śródziemnego) i wschodnim (obszar Partnerstwa Wschodniego) odcinku granicy zewnętrznej UE. Analizie poddane zostaną też wyniki badań prowadzonych przez organizacje pozarządowe nt. szacunków zjawiska, działań państw związanych z wydalaniem cudzoziemców o nieuregulowanym statusie.

Podstawowe pytania/zagadnienia badawcze poruszane w ramach całej konferencji:

- ✓ Jakie są stosowane formy identyfikowania migrantów o nieuregulowanym statusie i badania zjawiska nielegalnej migracji oraz stosunek państw do tych działań? Czy mogą one w sposób istotny wpłynąć na możliwość kontrolowania zjawiska nielegalnej migracji i sprawniejszego zarządzania migracjami?

- ✓ Geopolityczne czynniki wpływające na sytuację migracyjną i różne sposoby rozwiązania problemu nielegalnej migracji cudzoziemców na terytorium państw członkowskich UE. Jakie projekty są obecnie realizowane w celu zwalczania nielegalnej migracji na południowym i wschodnim odcinku granicy zewnętrznej UE oraz badania ww. zjawiska? Czy projekty realizowane na południowym i wschodnim odcinku granicy zewnętrznej różnią się od siebie? Jeśli tak to, pod jakim kątem i w jakim zakresie?
- ✓ Jak oceniana jest sytuacja bytowa migrantów o nieuregulowanym statusie?

4. PROPONOWANA STRUKTURA KONFERENCJI ESM

Konferencja zostanie otwarta przez polskiego ministra oraz przedstawiciela Komisji Europejskiej, którzy w kilku zdaniach przedstawiają założenia Konferencji ESM, jej cele i spodziewane skutki.

Poniżej przedstawione zagadnienia i kwestie zostaną poruszone w trakcie trwania konferencji ESM, która została podzielona na dwie wyraźne części:

I sesja: Różne praktyki przeciwdziałania nielegalnej migracji

Temat 1: Wyniki krajowych raportów ESM nt. zwalczania nielegalnej migracji

W pierwszej części spotkania przedstawione zostaną wstępne wyniki raportu syntetycznego ESM nt. nielegalnej migracji. Przewiduje się umożliwienie przedstawienia, w oparciu o krajowe raporty, wspólnych prezentacji regionalnych: państwa regionu morza Bałtyckiego (LV, LT i EE), wschodniego (PL, CZ, HU) oraz południowego (IT, GR, PT) odcinka granicy UE.

W czasie pierwszej 1h sesji zostaną przedstawione 4 prezentacje, następnie będzie miała miejsce 30 min. dyskusja.

Temat 2: Działania podejmowane na wschodnim i zachodnim odcinku zewnętrznej granicy UE

W drugiej części spotkania zostaną przedstawione prezentacje odnoszące się do obecnej sytuacji migracyjnej na południowym i wschodnim odcinku granicy zewnętrznej UE. Przewiduje się prezentację Agencji Frontex, IOM oraz przedstawiciela Center on Migration, Policy and Society (COMPAS).

Podstawowe pytania/zagadnienia badawcze poruszane w ramach I sesji II części konferencji:

- ✓ Jakie projekty są obecnie realizowane w celu zwalczania nielegalnej migracji na południowym i wschodnim odcinku granicy zewnętrznej UE oraz badania ww. zjawiska? Czy projekty realizowane na południowej i wschodnim odcinku granicy zewnętrznej różnią się od siebie? Jeśli tak, to pod jakim kątem i w jakim zakresie?
- ✓ Geopolityczne czynniki wpływające na sytuację migracyjną i różne sposoby rozwiązania problemu nielegalnej migracji cudzoziemców na terytorium państw członkowskich UE.
- ✓ Jaka jest różnica w realizowanej polityce zwalczania nielegalnej migracji na wschodniej i południowej granicy UE (abstrahując od jej wymiaru statystycznego i historycznego), jakie projekty (wspólnotowe, dwustronne, organizacji pozarządowych) są realizowane?

- ✓ Jakie są metody przeciwdziałania nielegalnej migracji jeszcze w kraju pochodzenia cudzoziemca, przy przekraczaniu granicy państwowej i już na terytorium państw członkowskich UE?

II sesja: Poszukiwanie równowagi między formami zwalczania nielegalnej migracji oraz prawami człowieka

Dyskusja toczyć się będzie na temat praktycznych działań poszczególnych państw oraz rozwiązań o charakterze regionalnym, których zadaniem jest lub może być poprawa sytuacji bytowej cudzoziemców o nieregulowanym statusie pobytowym na terytorium kraju członkowskiego UE (tzn. dostęp do służby zdrowia, edukacji i rynku pracy).

Przewiduje się wystąpienie m.in. unijnej agencji FRA w związku z zakończonym projektem *The Fundamental Rights Situation of Irregular Immigrants in the European Union* (2010).

W czasie 1h sesji zostaną przedstawione 3 prezentacje, następnie będzie miała miejsce 15 min. dyskusja.

Podstawowe pytania/zagadnienia badawcze poruszane w ramach tematu:

- ✓ Jakie są przykłady działań, które przyczyniły się do zmniejszenia skali nielegalnej migracji: polityka pomocy socjalnej, promocji zatrudnienia, wzmożona kontrola graniczna?
- ✓ W jaki sposób instytucje rządowe oraz pozarządowe współpracują w zakresie zwalczania nielegalnej migracji i zapewnienia nieregularnym migrantom przestrzegania ich praw?
- ✓ Jak oceniana jest sytuacja bytowa migrantów o nieregulowanym statusie zwłaszcza w kwestii dostępu do służby zdrowia, rynku pracy, edukacji? W jakich działaniach państwa i organizacje pozarządowe widzą możliwość poprawy sytuacji tej grupy osób? Jakie projekty organizacji pozarządowych monitorują problem dostępu do służby zdrowia, do rynku pracy, czy też edukacji w kraju pobytu danego cudzoziemca?

W dalszej części spotkania przewidziana została 30 min. debata na tematy poruszane w czasie całej konferencji.

6. PROPONOWANY PODZIAŁ RÓL NA KONFERENCJI ESM

1. Oficjalne rozpoczęcie Konferencji wraz z pierwszymi 10-15 min wystąpieniami - tematy poruszane w wystąpieniu wstępnym: ogólnie o temacie spotkania, celu konferencji, ESM i PL KPK ESM

Pan **Piotr Stachańczyk**, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Pani **Marta Cygan**, Dyrektor ds. Imigracji oraz Azylu w Dyrektoracie Generalnym ds. Wewnętrznych w Komisji Europejskiej.

2. I część spotkania: główne prezentacje dot. nielegalnej migracji (1.30h)

- a. Referat GHK-COWI nt. wstępnych wyników raportu syntetycznego nt. praktycznych odpowiedzi państw na zjawisko nielegalnej migracji

- b. Referaty KPK ESM z raportu krajowego dotyczącego nielegalnych migracji (region Morza Bałtyckiego oraz wschodniego i południowego odcinka granicy zewnętrznej UE)
- c. Prof. Stefan Markowski, Krótka prezentacja przedstawiciela Ośrodka Badań nad Migracjami UW nt. projektu CARIM EAST

Moderator: Pani Fiona Kinsman, Wydział ds. Imigracji oraz Integracji, DG Home

3. II część spotkania (1.30h)

- a. Pan Klaus Roesler, Director of the Operations Division, Frontex
- b. Pan Fernando Calado, Head of Transition and Recovery Division, IOM
- c. Dr Franck Düvell, ekspert ds. nielegalnej migracji, COMPAS

Moderator: gen. bryg. SG Leszek Elas, Komendant Główny Straży Granicznej (KGSG)

4. II część spotkania: (1.15 h)

- a. Pani Ann-Charlotte Nygard, Networking and Stakeholder Relations Coordinator, EU Fundamental Rights Agency, unijna Agencja do spraw Praw Podstawowych
- b. Pan Sergey Khrychikov, Head of the Support Team to the Council of Europe Migration Coordinator, Rada Europy
- c. Pan Trpe Stojanovski, Director of the Migration, Asylum, Refugees Regional Initiative Regional Centre, MARRI

Moderator: Pani Kadri Soova, Advocacy Officer at the Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants, PICUM

5. Dyskusja moderowana i wstępne konkluzje (45 min.)

- a. Pani Margaret James, wstępne podsumowanie dyskusji, GHK-COWI
- b. Pan Jon Simmons, Informacja nt. przebiegu dyskusji grup warsztatowych ESM w czasie konferencji Metropolis, UK EMN NCP
- c. Pan Eivind Hoffmann, Informacja nt. przebiegu dyskusji w czasie konferencji *Pathways out of irregularity* w Oslo, NO EMN NCP

Moderator: Pan Stephen Davies, DG HOME

6. Ostateczne konkluzje i oficjalne zakończenie Konferencji

Pani Fiona Kinsman, Wydział ds. Imigracji oraz Integracji, DG Home

7. AGENDA KONFERENCJI ESM W DNIU 25 PAŹDZIERNIKA 2011

8.30-9.30 Rejestracja uczestników/Registration

9.30-9.45 Powitanie uczestników /Conference Opening

- 9.45-11.15 I część: Założenia polityki w zakresie zarządzania migracjami nielegalnymi/ Session 1: Plenary Session & General Introduction (1hr plus 30 min.)
- 11.15-11.45 Przerwa kawowa (30 min.) /Coffee break
- 11.45-13.15 II część: właściwa sesja/ Session 2: (1 hr) Dyskusja (30 min)
- 13.15-14.45 Przerwa obiadowa/ Lunch (1,5 hr)
- 14.45-16.00 II część: właściwa sesja/ Session 2: (1 hr plus 15 min for discussion)
- 16.00-16.30 Przerwa kawowa (30 min.)/ Coffee break
- 16.30-17.15 cd II część: dyskusja/ Session 2: Discussion (45 min.)
- 17.15-17.30 Podsumowanie spotkania i zamknięcie konferencji / Concluding remarks and Closing Conference

Uczestnicy będą mogli słuchać i mówić w następujących językach PL, EN, DE, FR. Uczestnicy będą mogli wypowiadać się w następujących językach PL, EN, ES, DE, FR, EL (grecki) oraz IT.

7. MATERIAŁY DYSTRYBUŁOWANE W CZASIE KONFERENCJI ESM

Wśród produktów z Konferencji EMN w 2011 roku wskazać należy ogólny materiał informacyjny, plan spotkania, listę uczestników z ich adresami mailowymi, pisemną informację nt. wyników wstępnej analizy raportu syntetycznego nt. nielegalnych migracji, raport PL nt. polityki wizowej (najprawdopodobniej płyty CD), materiał informacyjny o ESM (np. leaflety) oraz dodatkowo notatkę nt. o PL KPK ESM. Do rozważenia udostępnienie innych materiałów dot. migracji, PL prezydencji itd.

W czasie konferencji dystrybuowane będzie też raport ESM nt. polityki wizowej wraz z innymi wybranymi publikacjami ESM oraz raport FRA nt. sytuacji nielegalnych migrantów w państwach członkowskich UE (FRIM).

Wszystkie ww. produkty zostaną udostępnione w języku angielskim oraz języku polskim. Zostaną one też udostępnione w wersji elektronicznej na stronie polskiego krajowego punktu kontaktowego ESM (PL KPK ESM: www.emn.gov.pl).

8. STRONY ZAINTERESOWANE TEMATYKĄ KONFERENCJI ESM 2011 W WARSZAWIE

Oprócz członków Europejskiej Sieci Migracyjnej tematyką konferencji zainteresowane mogą być/powinny być takie instytucje jak: współpracujące z krajowymi punktami kontaktowymi ESM krajowe instytucje związane z migracjami (podmioty publiczne oraz NGOs), Rada Europy, Odysseus Network, ICMPD, FRA, Frontex (FRAN), Europol, Eurostat, ECRE, OECD, PICUM, CARIM, ACP Observatory on Migration, IGC, IMISCOE, NORFACE, EASO, ECRE, IOM, COMPAS.

9. PO KONFERENCJI ESM

Adresy uczestników konferencji zostaną dołączone do listy adresów zewnętrznych ESM w celu dalszej dystrybucji materiałów i innych publikacji. Przy wsparciu polskiej prezydencji w EMNewsletter pojawią się konkluzje Konferencji ESM i zostaną one rozesłane do szerokiego grona odbiorców. Raport ESM pt. *Praktyczne aspekty zmniejszania skali nielegalnej migracji* zostanie opublikowany na stronie polskiego KPK ESM.